

שזה "זריקה זריקה" מעולה.

א-ת ועולה גופה מנלן שמתן דמה הוא כנגד היסוד? דכתיב "אל יסוד מזבח העולה" ומיותר הוא [עיין לעיל נא א] לימד על עולה שטעונה יסוד?

והוינן בה: הואיל וילפת מעולה, אי מה לחלן בעולה, שתי מתנות שהן ארבע, אף כאן בבכור ומעשר ופסח שתי מתנות שהן ארבע, ולמה אמרו במשנה שטעונן מתנה אחת?

ומשנינן: אמר אבוי: למה לי למכתב "סביב" בעולה, וגם "סביב" בחטאת? [עיין תוס' איזה מהם מיותר], הווינו שני כתובין הבאין כאחד, וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדוין! [ואפילו בגזירה שוה].

ואכתי הוינן בה: הניחא למאן דאמר אין מלמדוין. אלא למאן דאמר מלמדוין, מאי איכא למימר?

ומתצינן: הווינו שני הכתובין של עולה וחטאת יחד עם אשם, שגם בו כתיב "סביב" שלשה כתובין. ושלשה כתובין הבאין כאחד ודאי אין מלמדוין!

שנינו במשנה: הבכור נאכל לכהנים, והמעשר לכל אדם, ונאכלין לשני ימים ולילה אחד.

תנו רבנן: מנין לבכור שנאכל לשני ימים ולילה? שנאמר בבכור: "ובשרם יהיה לך כחזה התנופה ובשוק הימין". הקישו הכתוב לחזה ושוק של שלמים: מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל לשני ימים ולילה אחד!

וזה שאלה נשאלה לפני חכמים בכרם ביבנה [על שם שהיו תלמידי חכמים יושבין שורות בכרם]: בכור, לכמה ימים נאכל?

נענה רבי טרפון ואמר: לשני ימים ולילה אחד!

היה שם תלמיד אחד שבא לבית המדרש לפני החכמים ביבנה תחלה [שאז היתה תחילת ביאתו לשם], ורבי יוסי הגלילי שמו. אמר לו רבי טרפון: רבי! מנין לך זאת?

אמר לו רבי טרפון: בני! שלמים קדשים קלים הם ובכור אף הוא קדשים קלים. מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל לשני ימים ולילה אחד. [לא מהיקש אלא במה מציונו].

אמר לו רבי יוסי הגלילי: רבי! אין זו ראייה, שהרי אפשר לדון כן: בכור מתנה לכהן הוא, וחטאת ואשם אף הם מתנה לכהן [אבל שלמים לבעלים הם]. מה חטאת ואשם נאכלין ליום ולילה, אף בכור ליום ולילה!

אמר לו רבי טרפון: נדון דבר מדבר, ונלמד דבר מדבר. היינו, מהדומה לו. בכור הרי דומה לשלמים, שכן מה שלמים אין באין על

יהיה גם כן בעלים עם זכות אכילה ממונית בבשר, ועיין חזו"א [או"ח קכ"ד לפ' האשה סק"ה השני].

בחידושי ר"ז הלוי [נב א] מזה שהדין מנוי בקרבן פסח אינו רק דין שיהיה הוא מתכפר בקרבן וכמו בשאר קרבנות, אלא צריך שהוא

ימים שהרי הוא אומר "ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין לך יהיה". שאין תלמוד לומר "לך יהיה", שהרי כבר נאמר ברישא דקרא "יהיה לך", ומה תלמוד לומר פעם נוספת "לך יהיה"? הוסיף הכתוב הויה אחרת בבכור, כמו זו הבאה בהיקש מתודה, דהיינו יום נוסף לאכילה, והרי הוא נאכל לשני ימים [ראה רש"ש שהקשה, שהיה לנו להוסיף יום ולילה ויהא נאכל לשני ימים ושני לילות].

וכשנאמרו הדברים לפני רבי ישמעאל אמר להן: צאו ואמרו לו לרבי עקיבא: טעית במה שחזרת בך מהיקש בכור לשלמים והיקשתו לתודה. דעל כרחך אין להקישו לתודה. דהא תודה, מהיכך למדה שחזה ושוק שלה ניתן לכהנים? משלמים בהיקש, שכן בגופיה לא כתיב, וכיצד אפשר לומר שבכור ילמד בהיקש מחזה ושוק דתודה לענין זמן אכילה? וכי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש?

הא אין לך לידון בלשון אחרון שדנת להקישו לחזה ושוק של תודה, אלא בלשון ראשון! שבכור לשלמים הוא דהוקש, בהאי קרא ד"כחזה התנופה".

והוינן בה: ורבי ישמעאל, האי "לך יהיה" מאי עביד ליה? שהרי ללמד על שני ימים בבכור אינו צריך שכבר הוקש לשלמים!?

ומשנינן: לימד על בכור בעל מום שהוא מתנה לכהן, שלא מצינו בכל התורה מהיכך ללמדו אלא מיתור הפסוק "לך יהיה".

הטא, אף בכור אינו בא על הטא, ועל כן יש ללמוד ממנו: מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד, אף בכור נאכל לשני ימים ולילה אחד!

אמר לו רבי יוסי הגלילי: אף אני אומר: נדון דבר מדבר, ונלמד דבר מדבר. שהבכור דומה לחטאת ואשם, שכן הטאת ואשם ניתן בשרם מתנה לכהן, ובכור גם הוא ניתן מתנה לכהן. ועוד דומה להם, שכן מה הטאת ואשם אין באין בנדר ונדבה, אף בכור אינו בא בנדר ונדבה, מה שאין כן שלמים שבאין בנדר ונדבה. ואם כן דין הוא שנלמד בכור מהם: מה הטאת ואשם נאכלין ליום אחד, אף בכור נאכל ליום אחד!

קפץ רבי עקיבא להשיבו, ונסתלק, נשתתק רבי טרפון. אמר לו רבי עקיבא לרבי יוסי הגלילי: הרי הוא אומר בבכור "ובשרם יהיה לך כחזה התנופה", היקישן הכתוב, בכור לחזה ושוק של שלמים: מה שלמים נאכלין לשני ימים ולילה אחד אף בכור נאכל לשני ימים ולילה אחד. ואין משיבין על ההיקש!

אמר לו רבי יוסי הגלילי לרבי עקיבא: עדיין יש להשיב: אתה היקשתו לחזה ושוק של שלמים, ואני מקישו לחזה ושוק של תודה, שהרי לא נאמר בקרא באיזה חזה ושוק מדובר, ויש לומר "תפסת מועט, תפסת" מה תודה נאכלת ליום ולילה, אף בכור נאכל ליום ולילה בלבד!

אמר לו רבי עקיבא לרבי יוסי הגלילי: מודה אני לדבריך שיש להקישו לחזה ושוק של תודה, ומכל מקום דין הוא שיאכל לשני

1. יש להוכיח לכאורה מסוגיא זו כשיטת הרמב"ם [פ"ט ממעשה הקרבנות ה"ה] שתודה

ומר, רבי עקיבא סבר, הואיל ויום ולילה כתיב בתורה עצמה, הרי אף על גב דחזה ושוק שבה נלמדים בהיקש משלמים לא הוי דבר הלמד בהיקש, הילכך הרי הוא חוזר ומלמד לבכור בהיקש.

ומהדרינן להוכיח מעלמא בפלוגתא ד"הימנו ודבר אחר" אי חשיב כדבר הלמד בהיקש, שאינו חוזר ומלמד בהיקש.

והוינן בה: בשלמא למאן דאמר "לא הוי היקש", היינו דכתיב בהזאות פר ושעיר של יום הכפורים "וכן יעשה לאהל מועד", ודרשינן: כשם שמזה לפני ולפנים בין הבדים אחת למעלה ושבע למטה מרם הפר, כך מזה בהיכל על הפרוכת מרם הפר!

וכשם שלפני ולפנים אחת למעלה ושבע למטה מרם השעיר, כך מזה בהיכל מרם השעיר!

אלא למאן דאמר "הוי היקש", מאי איכא למימר?

שהרי לא נאמר בשניהם כל מספר ההזאות, אלא בפר נאמר שבע למטה, ובשעיר נאמר אחת למעלה. ולמדין הם בהיקש זה מזה. נמצא שכל אחד הוי "הימנו ודבר אחר", שמקצת כתוב בו ומקצת למד ממקום אחר, ואיך הוא חוזר ומלמד להזאת היכל בהיקש?

ומתריצין: הכא לא הוי דבר הלמד בהיקש שחוזר ומלמד בהיקש אלא הווי שני היקשים מקבילים. ההיקש הראשון הוא למספר ההזאות, שהוקשו הפר והשעיר ללמדנו שמזים אחת למעלה ושבע למטה בשניהם.

והוינן בה: ורבי עקיבא, דלא אייתר ליה "לך יהיה", מהיכן הוא למד לבכור בעל מום שניתן לכהן?

ומשנינן: יליף ליה מ"בשרם" יהיה לך" שנאמר בלשון רבים: חד תם וחד בעל מום.

והוינן בה: ורבי ישמעאל מאי לשון רבים דכתיב?

ומשנינן: "בשרם" דהנך בכורות דכתיבי בפרשה, "בכור שור, בכור כשב, בכור עז", קאמר.

וחזרת הגמרא לדברי רבי ישמעאל, שאין להקיש לתורה משום שתודה עצמה נלמדה בהיקש משלמים.

והוינן בה: במאי קמיפלגי רבי עקיבא ורבי ישמעאל, ומאי טעמא דרבי עקיבא שמקיש לתורה, והלא אין דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש?

ומשנינן: מר, רבי ישמעאל סבר: הימנו ודבר אחר. והיינו, דבר שמקצת ממה שמלמד לאחרים כתוב בו ומקצת הוא למד ממקום אחר, כגון אכילת חזה ושוק של תודה ליום ולילה, שהאכילה ליום ולילה כתובה בתורה עצמה, ואילו דין החזה ושוק שלה נלמד בהיקש משלמים. רבי ישמעאל סבר "הימנו ודבר אחר" חשיב כאילו הוי דבר הלמד בהיקש, שאינו חוזר ומלמד בהיקש, הלכך אכילת חזה ושוק של תודה שנאכלין ליום אחד חשיב דבר הלמד בהיקש שאינו חוזר ומלמד בהיקש.